

Islàndia, somnis de riolita

Col·lecció Raigs globulars

(13)

R

Primera edició: juny 2014

Títol original, *Islàndia, somnis de riolita*

Jordi Morell

C/o Raig Verd Editorial, 2014

Disseny de la coberta: Noemí Giner
Il·lustració de la coberta: Laia Puig (Sondag)
Producció editorial: Marina Del Valle Blanco
Corrector: Gerard Malet

Publicat per Raig Verd Editorial
Gran via de les Corts Catalanes 514, 1r 7a
Barcelona 08015
www.raigverdeditorial.cat

@Raig_Verd

RaigVerd

Impressió: Book Print
Dipòsit legal: B - 11374-2014
ISBN: 978-84-15539-73-5
BIC: FA, WTLP, 1DNC

Imprès a Espanya - *Printed in Spain*

Raig Verd editorial forma part de l'Associació d'editorials independents

Un cop llegit el llibre, si no el vols conservar, el pots deixar a l'abast d'altres, passar-lo a un company de feina o un amic a qui pugui interessar. En el cas de voler llençar-lo (cosa impensable), fes-ho al contenidor blau de reciclatge de paper.

L'editorial expressa el dret del lector a la reproducció total o parcial d'aquesta obra per a ús personal.

Islàndia, somnia de riolita

Jordi Morell

 LLEGIR EN CATALÀ
ASSOCIACIÓ D'EDITORIALS INDEPENDENTS

Raig verd
editorial

*A la Inés,
sense tu no hi hauria Islàndia, ni Formentera.*

Varmahlid

Snaefellsnes

Borgarnes

Strokkur

Gullfoss

Thingvellir

Reykjavik

Geysir

Blue Lagoon

Skogarfoss

Akureyri

Myvatn

Aksja

Islàndia

Landmannalaugar

Formentera

Cafè Cultura

Un instant és un cristall amb moltes cares on es reflecteixen les imatges de les històries que s'hi entrecreuen. Cadascuna hi deixarà la seva petjada i, després, prosseguirà, morirà o es barrejarà amb les altres, un cop el temps torni a posar-se en moviment. Aquest instant cristal·litza a les sis de la tarda d'un dia qualsevol de mitjan juny, quan la tarda, a Reykjavík, és aquell espai de temps mandrós i indefinit que s'arrossega des del migdia fins a un vespre impossible. S'obre la porta de darrere del Cafè Cultura, la que dóna al carrer Bankaestraeti, i, acompanyant els tènues rajos de la interminable posta de sol, entra al bar el Manel, un rellotger de Sabadell per a qui el món conegut, fins fa unes hores, s'estenia des de Ceuta, on va fer la mili, fins a París, on va anar de lluna de mel.

Amb el plànol als dits, el Manel es queda palplantat a la porta, contemplant l'interior del local. Terra de fusta i parets ocre, que li donen un to acollidor i reposat, apropiat per a passar-hi llargues hores quan els carrers de fora estan submergits en el fred i la foscor de l'hivern. Ara, la llum tamisada de la posta de sol s'infiltra fins a la meitat de la sala, tenyint-la amb una brillantor irreal. Les parets, guarnides amb pintures abstractes

de traç infantil, la suau melodia de trompeta que sura en l'ambient i les espelmes que, meticulosament distribuïdes, cremen a totes les taules, afegeixen un pessic de sofisticació a l'escalfor de la fusta. Passeja els ulls pel local buscant el millor lloc per a seure. El bar té forma d'U, amb una entrada acollidora, construïda amb grans finestral, que n'ocupa la part central. Ell entra pel punt on s'uneixen els dos braços de la U. A la seva esquerra hi ha unes noies joves d'aspecte inclassificable que feinegen darrere les pantalles d'uns ordinadors portàtils, prims i d'un blanc tan immaculat que fins i tot el Manel, que només entén de rellotges, s'adona que són d'últimíssima generació. Al seu davant, prop del finestral i la porta blanca que donen a Hverfisgata i al teatre, comparteixen taula una parella de vellets, de cabells grisos i mirada bondadosa, que, sense saber per què, li fan pensar que estan de viatge de noces. Des de darrera la barra, una noia jove, tan moderna com les dels portàtils, i un cambrer de mitjana edat amb una camiseta arrapada se'l miren amb curiositat.

Dubta uns segons. L'intimiden les noies que l'han repassat i han arrufat el nas només obrir la porta. Finalment, s'asseu en una de les fràgils cadires de fusta de la taula que queda al costat dels vellets. El terra ha grinyolat amb calidesa sota els seus peus. El soroll l'ha fet sentir bé, li ha recordat casa seva, encara que allí el terra sigui de rajola. No ho sabria explicar, però la fusta té un punt d'hospitalitat que sempre el fa pensar en un vespre vora la llar de foc, encara que a casa seva no n'hi hagi hagut mai cap.

Malgrat tot, ni el local, ni el matrimoni de mirada dolça, xerrant calmosament, ni el sol que embolcalla l'escena amb aquella llum acollidora no aconsegueixen que el Manel s'hi senti còmode. Lluny de casa, més lluny del que mai s'hauria imaginat que es podria arribar a trobar, envoltat de gent que no l'entén i a qui ell tampoc no entén, desubicat, amb un plànol que li crema entre les mans, tot el que l'envolta el

supera i l'atabala. Fora del seu barri, de la seva botiga menuda i ombrívola i sobretot lluny dels rellotges, els elements que conformen l'únic món on gaudeix i se sent còmode, el Manel s'ofega. Per sort seva, fins ara ha hagut de viure aquesta sensació en comptades ocasions i mai, de ben segur, amb la intensitat esborronadora amb què la sent en aquests moments.

Però, tot i la seguretat que li imbueix tractar amb rellotges, han sigut precisament ells els culpables que hagi caigut de quatre grapes en aquest sidral. Si ha fet cap a Reykjavík és per culpa d'aquell collons de rellotge escocès del segle XVIII que ja feia molts anys, tants com tres generacions de rellotgers, havia anat a raure a Sabadell. De fet, el seu pare va haver de començar a barallar-s'hi perquè el seu avi l'havia deixat per impossible. A ell l'hi havia tocat en herència, juntament amb la petita botiga plena de prestatges atapeïts i la ingrata feina de fer el manteniment dels rellotges d'una clientela vella i emprenyadora.

Una cambrera rossa amb unes ulleres de pasta enormes se li acosta somrient i li pregunta alguna cosa en un idioma que ell no sap identificar si és anglès o islandès. Perquè encara que l'origen dels seus problemes siguin uns comerciants de Glasgow que es van establir amb el seu rellotge a Sabadell a finals del segle XIX, ell no parla ni un borrall d'anglès. Els Escocesos aviat es van adonar que havien d'aprendre com a mínim el castellà per poder sobreviure al Vallès. Ell ni tan sols s'havia plantejat mai estudiar algun idioma, perquè en el seu món estret i compacte no hi feia cap falta. Fins ara, que sí que ho necessitaria, però potser ja és massa tard per a posar-s'hi. Veu el tirador de cervesa i li fa un gest amb les mans a la cambrera que es vol assemblar a un got. La noia torna a somriure.

La seva mirada la segueix quan torna cap a darrere la barra. Decididament, aquest bar és molt diferent als que ell està avesat. Al bar del Toni, sota el seu pis, ni els clients ni les

cambreres són com els d'aquí. Ni el local, és clar; les taules atrotinades i la barra enganxifosa no casarien amb l'ambient net i lluminós del Cafè Cultura. I per descomptat ni el Toni ni la Conxi, la seva dona, podrien estar darrere d'aquesta barra. De fet, ni ell ni els altres clients tampoc no hi encaixen, en aquest entorn, acostumats com estan a l'olor a fregits i a l'escandalosa televisió que saturen l'atmosfera del bar. Aquí, en canvi, l'aire és transparent i insípid i només se senten les converses esmorteïdes de les noies modernes. I una melodia mig apagada, provinent d'un lloc remot de l'edifici on repeiteixen la mateixa cançó un cop i un altre.

«Rosetta». L'Alain feia segles que no la sentia. Segueix la música amb els dits, picant suaument a la taula mentre amb els seus ulls inofensius contempla la Malo. Ella se'l mira de cua d'ull mentre fulleja una revista i no pot deixar de somriure davant la bonhomiosa expressió del seu home. Encara té aquella mirada transparent que tenia de jove, fins i tot és més dolça, ara que els anys han aigualit el blau dels seus ulls. Quan en les profunditats de la seva barba blanca s'intueix un somriure és com si proclamés als quatre vents que és un tros de pa. I ella, que ho sap millor que ningú, sense necessitat de mirar-lo, no pot evitar pensar, amb un pèl d'amargor, que és precisament aquella expressió beatífica la que, en certs moments, l'ha arribat a irritar tant. La mateixa cara de bona persona que ha fet que els seus alumnes de l'institut, un curs rere l'altre, li hagin pres sistemàticament el pèl. Això sí, després, quan se'l creuen pels carrers d'Aix, tots corren a saludar-lo i agrair-li amb escarafalls, estranyament i profundament sincers, tot el que van aprendre en les seves classes, malgrat que mai a la vida no hagin necessitat per a res la geologia.

Devia ser aquesta mateixa expressió bonhomiosa la que feia que els seus fills mai no se'l prenguessin seriosament quan els esbroncava perquè arribaven tard o perquè no tenien

interès en els estudis, la qual cosa, per a ell, que s'havia dedicat tota la vida a les pedres, era del tot impensable. Llavors, és clar, era quan li tocava a ella ser la dolenta, l'estricta, la que sempre feia mala cara, la que imposava les normes. No li havia agradat mai aquest paper, el més desagratit de l'obra, però no podia culpar el seu marit per ser incapaç d'adoptar-lo. Li era impossible, no estava fet per a això. I no li podia pas retreure que, per culpa precisament d'aquella mirada transparent i aquell somriure bondadós que l'havien encisat, fos incapaç d'imposar la seva autoritat al món real.

Però aquest món real és confús i trampós, i en moltes ocasions aquella expressió innocent i encisadora s'ha difuminat entre retrets, malentesos i renúncies i ha quedat oculta, com una pedra preciosa enterrada en la tartera de misèries i grisors per la qual rodola la vida. Només els anys, que, quan corren en la direcció correcta, serveixen per reconèixer aquesta mena de tresors, li han permès, malgrat els fills inconstants i els alumnes rebels, tornar-li, al seu marit, un somriure dolç, però que mai no podrà ser tan transparent com el d'ell. Potser els vapors sulfurosos que durant els darrers dies han enterbolit l'ambient i han fet renèixer emocions oblidades haurien pogut corroir aquest somriure, que, de fet, en algun moment, s'ha arribat a esquinçar com un vidre que peta contra el terra. Potser sí, però les emocions s'han assentat, la calma ha tornat i, asseguts al Cafè Cultura, amb la música gairebé oblida del Boris Vian de fons, la Malo se sent en pau amb el seu home, la seva vida i, de retruc, la resta del món.

I, amb aquesta pau interior un altre cop retrobada, vol gaudir del seu regal. Aquest viatge que, després d'aplaçar-lo tants cops, els mateixos fills que tants maldecaps li havien donat, els han empès a fer. I és que per a ells dos, i sobretot per a l'Alain, Islàndia és el viatge que t'acompanya sempre, el somni que vas somiar una vegada, en aquella edat tan perillosa en què et podies creure que els somnis es farien realitat.

Als tretze anys, quan va llegir *Viatge al centre de la Terra*, ja va començar a mitificar l'illa. Fins i tot abans de decidir que volia dedicar la seva vida a les pedres. Potser la seva passió per la geologia, sense que ell n'hagi sigut mai conscient, li ve del viatge del professor Otto Lidenbrock a l'interior de l'Snaefellsjökull. De tota manera, aquella espurna inicial que li havia desvetllat la curiositat per Islàndia, si encara existia, s'havia anat matissant i desdibuixant. Potser sí que havia encès una foguerada que, sense ser-ne conscient, s'havia mantingut calenta durant tota la vida de l'Alain, però ara, per ell, Snaefellsjökull era un record boirós i simpàtic, una joguina que havia desat en una capsa a les golfes de la seva memòria i que aquests dies, sense donar-li gaire importància, ha pogut retrobar. Li ha fet il·lusió, és clar, però no és això el que l'ha dut a Islàndia. Va ser amb el pas del temps i dels llibres que va redescobrir l'illa, passant d'aquell escenari vagament intuït on començava la novel·la de Jules Verne a un autèntic país de les meravelles, on la terra està viva, respira i crea. Un país on, un dia qualsevol de novembre dels anys seixanta, pot aparèixer una illa del no res. On el cor de la Terra batega amb tanta força que arriba a esquinçar-ne la pell i a fer-se present en la vida diària. Si tanca els ulls veu la silueta de les muntanyes de riolita, escapades d'un planeta llunyà i incomprendible.

La Malo continua fullejant la revista gratuïta que ha recollit de sobre la barra mentre en algun lloc amagat d'aquell bar, segurament en alguna mena de soterrani clandestí, que hauria de fer pudor a alcohol, tabac i suor, algú continua barallant-se amb les notes de «Rosetta». La Pauline, la nova xicoteta de l'Eric, el seu fill petit, ja els havia advertit, amb la seva veu afectada, que la vida cultural de Reykjavík era espectacular (*es-pec-ta-cu-lier* havia dit, remarcant teatralment cada síl·laba), però a ella no deixa de sorprendre-la tot el devesall d'activitats que anuncia la revista. De fet, l'obra que van a veure al teatre que hi ha a l'altre costat del carrer, i que justifica el

pretensions nom del bar, l'anuncien com una de les sensacions de la temporada... i és en anglès, com tantes i tantes coses. Tan orgullosos del seu petit idioma i tan oberts a utilitzar l'anglès a la mínima ocasió. Tan iguals i tan diferents dels francesos, segons com hi incideixi la llum.

Esbiaixada, suau i tamisada, com si hagués recorregut un llarguíssim camí i arribés cansada a dins del cafè, la llum s'escola per les finestres de ponent i escalfa les fustes del terra. El Manel no es cansa de mirar el dibuix que retalla el sol a mig pondre's al terra del bar. Com si el capvespre durés eternament. Com si el temps, mandrós i atùit, s'arrossegues a poc a poc pel rellotge, com una sargantana que pren el sol vora la platja. Inconscientment es mira el seu. No, el temps no mandreja, continua corrent, segon a segon, com sempre, però massa a poc a poc per a qui no sap com omplir-lo. Però això, és clar, ja no és culpa del rellotge, sinó de qui se'l mira sense saber què més fer.

A l'aeroport l'ha recollit una noia alta i rossa que lluia un somriure resplendent i unes simpàtiques galtes rosades. Semblava que l'hi haguessin enviat expressament per no contradir la imatge estereotipada que el Manel tenia de les nòrdiques. L'esperava amb un cartell on es llegia el seu nom. Quan l'ha identificat li ha allargat la mà amb alegria. «*Buenos días, señor Manuel.*» Pel que sembla, aquí s'han acabat els seus coneixements de castellà. «*Gudrun*», s'ha presentat, com feien els indis en les pel·lícules que miraven ell i la Teresa quan eren joves. La Teresa, sempre la Teresa.

S'havien entès amb somriures, signes i un paper on hi havia un horari escrupulós amb totes les activitats que li havien preparat. L'endemà l'esperaven a la casa on hi havia el reformat rellotge. La Gudrun treballava per a l'empresa, una mena de fundació, pel que havia entès, que administrava la casa i que l'havia contractat a ell. Havia calculat que li caldrien un

parell de dies. Hauria volgut demanar-ne quatre, per curar-se en salut i no arriscar-se a quedar malament, però finalment ho havia deixat en tres. Tres dies en aquell país estrany, que ja se li feien una muntanya.

Amb el somriure als llavis i sense poder creuar ni una paraula, la noia l'havia dut al Fron, l'hotel on s'havia d'allotjar. El Manel havia quedat impactat per la façana de color blau elèctric i els incomprensibles guarniments que omplien les parets de la recepció fets amb eines de pesca. La Gudrun l'havia acompanyat fins al taulell i, després d'intercanviar quatre paraules, un noi prim que duia un serrell que gairebé li tapava els ulls li havia indicat amb els dits que a les vuit el duria a sopar. Saturada pel silenci incòmode que havia omplert el cotxe i que havia estat a punt de gastar-li el somriure esforçat, la Gudrun havia fugit i l'havia abandonat posant-lo a les mans del noi del serrell. El sopar se li representava en la seva imaginació com un d'aquells paisatges àrids i calorosos pels quals creua una planta seca rodolant.

Per sort el Fron estava situat al bell mig de Laugavegur, el carrer principal, que més avall canvia de nom i es converteix en Bankaestraeti. Armat amb un mapa que li havien donat a la recepció, s'havia passat un parell d'hores passejant carrer amunt i carrer avall, sense gosar apartar-se'n, ja que semblava l'única zona amb una mica de vida de tota la ciutat. Quan ja es coneixia tots els aparadors de memòria i s'estava començant a desesperar, va veure el rètol de coloraines del Cafè Cultura al final d'un carreró que fugia de Laugavegur. Després de comprovar que estava marcat al plànol com a lloc recomanat, va dirigir-s'hi amb decisió. No sabia dir ben bé què l'havia atret cap al rètol de coloraines; potser la mateixa força de la gravetat que semblava estirar els rajos de sol cap a l'interior del local també atreia els caminants desorientats que no sabien on acabar la tarda.

Al Joan, en canvi, l'ha dut al Cafè Cultura la guia que li va regalar la seva germana. El dia abans de marxar, tot fent un cafè al Canigó, només veure que li donava un llibre embolicat amb una bossa de paper de l'Altair ja es va posar fatxenda. «No vaig a Islàndia a fer turisme, Gemma.» «Et penses que tindrè temps per a volcans i glaceres?» «Els de la revista no m'hi envien a perdre el temps. Serà una de les entrevistes més importants que publicarem aquest any.» Tot i que coneixia el seu germà, la Gemma no va poder evitar quedar-se una mica moixa mentre deixava anar aquelles sentències amb pretensions lapidàries repenjat a la cadira, amb aires de grandesa literària. No va insistir-hi, però finalment, després d'escurar el tallat i pagar el compte, quan amb un gest condescendent es va ficar el llibre a la bossa, ella va somriure satisfeta.

A l'hora de la veritat, les hores mortes que li regalaven els canvis d'avió de seguida li van fer avinent que trauria profit del regal. Aferrat a la guia i amb els ulls vençuts per la son, després de mal dormir la primera nit il·luminada per un sol inversemblant, va recórrer els carrers de la ciutat abans de volar cap a Akureyri, escurant els pocs atractius turístics que se li oferien. Avui, amb el cap encara al nord de l'illa, ha navegat d'esma per la zona més comercial del centre fins que la seva brúixola de paper l'ha dut a fondejar al Cafè Cultura.

Segons la guia, el Cafè Cultura és un indret agradable, cosmopolita i acollidor; modern, però sense estridències. Per estar a l'altura del local, el públic que el freqüenta, joves més que moderns, dels que marquen tendència, fins i tot en una ciutat que està tan a l'última com Reykjavík, ocupen les taules amb els seus portàtils de darrera generació, dedicant-se a alguna activitat creativa o senzillament fent-se els interessants. El Joan té la sensació d'entrar en un bar de Gràcia que no estarà de moda fins l'any vinent. Després de llegir la recomanació de la guia, va pensar que seria un bon lloc per a anar a passar a net la història de l'Ignasi Rovira. Ara, però, amb el

seu Acer atrotinat, se sent cohibit a la vora de les noies de la taula del costat que exhibeixen impúdicament els seus Apple extrafins combinats amb ulleres de sol d'enormes muntures blanques a joc i minúscules faldilles texanes. De fet, li fa la impressió que se'l miren amb desdeny, com si volguessin remarcar-li que no és prou guai per a ocupar una d'aquelles taules amb aquella merda de portàtil i aquella camiseta passada de moda.

Incòmode, acota el cap i se submergeix en les notes que ha escrit per allunyar-se de la pressió de sentir-se observat per les rosses postmodernes. Les deu pàgines que ha redactat entre l'avió d'Akureyri a Reykjavík i la seva habitació de l'hotel parlen d'una entrevista insubstancial, plena de respostes inconnexes, que tracta el Rovira no com l'escriptor enigmàtic que va abandonar la seva carrera per exiliar-se a la fi del món, sinó com si fos un jubilat qualsevol que s'hagués retirat a Islàndia, en contra de qualsevol recomanació del sentit comú, per passar-hi els seus últims anys pescant salmons. La seva obra literària hi apareix només en pinzellades disperses i, de fet, no van parlar gaire dels seus llibres, però quan apareixien en la conversa ho feien com poderosos vaixells trencaglaços que deixaven la seva traça profundament marcada en el cervell del Joan. I, en canvi, aquestes marques no es poden reconèixer en el breu document que ha redactat, com si la desena de pàgines fossin alguna cosa semblant a una immensa glacera verge. Potser el problema era en allò que esperava trobar al Cafè París d'Akureyri i que finalment va resultar que no existia. Recorre amb el cursor les pàgines i hi troba un cop i altre cop una paraula, *Laxness*, que ell encara no sap ben bé com interpretar.

En un primer moment, amb la il·lusió de l'encàrrec de l'entrevista, disposat a convence's que allò que semblava una extravagància era, en realitat, una tasca important, es va posar a recopilar tota la informació disponible sobre el Rovira.

De seguida, el nom de Halldór Laxness, escrit en un rètol lluminós com un musical de Broadway, va aparèixer entre la seva bibliografia.

L'Ignasi Rovira era un estudiós, l'únic que coneixia el Joan, de l'obra del Laxness, un escriptor islandès que havia guanyat el Nobel als anys cinquanta. La seva passió per aquest personatge l'havia impulsat a dedicar-li la seva tesi doctoral i, segons deien els entesos, Laxness havia marcat tota la seva obra. El Joan no era un entès, però de seguida va intuir que si el Rovira se n'havia anat un any a Islàndia a mitjan anys setanta per acabar la tesi i, vint anys després, hi havia tornat per quedar-s'hi, alguna cosa hi devia tenir a veure el Laxness. Endut per aquesta convicció va afegir els dos llibres que va poder trobar de l'islandès a la bibliografia del Rovira que li havien donat a la revista i es va disposar a aprofundir en la personalitat de l'escriptor.

Desgraciadament, el seu entusiasme va resultar inconsistent i efímer i ben aviat es va adonar que la tasca que havia de fer era massa feixuga per a resoldre-la amb unes quantes lectures en diagonal, que era el que s'havia plantejat fer. Els llibres de Halldór Laxness que es va comprar a Barcelona s'han quedat a sobre la taula del menjador. Va haver de claudicar davant aquells gruixuts volums en què Bjartur, Alfgrímur i els altres personatges de noms impronunciables i impossibles de memoritzar saltaven de capítol en capítol descrivint un itinerari contradictori i ple de dificultats, i va acabar, un cop i un altre adormit al sofà. Ara, quan aixeca el cap del portàtil, el món rústic i d'una misèria extrema de començament del segle XX que relaten els llibres li sembla a segles de distància de les microfaldilles texanes i els Apple extrafins.

El que sí que duu a la bossa són les novel·les de l'Ignasi que havia llegit superficialment per preparar l'entrevista i que li havien estat completament insuficients. A la llibreta negra on prenia notes mentre parlaven s'hi acumulaven

noms de protagonistes de les seves històries, subratllats i envoltats d'interrogant. Haurà de buscar-ne més informació per donar sentit a moltes de les frases de l'Ignasi, que ell havia escoltat amb la mirada atenta que acostuma a lluir quan no entén res del que li expliquen. Pagesos, terratinents, fills, oncles i pares bullen en la confusió que la lectura apressada dels llibres més coneguts del Rovira ha cuinat en el seu cervell. A més, per a amanir el brou, hi suren, esparsos, noms islandesos que el Rovira ha anat citant durant la conversa, farcits de consonants i de signes d'interrogació, fruit del complicat entramat que teixeixen l'obra de l'escriptor català i la de Halldór Laxness. Rellegeix la pàgina on, en un intent de síntesi, ha provat d'enumerar esquemàticament els punts en comú que uneixen els dos escriptors. La llista és curta. De fet, mirant-s'ho amb la mica de perspectiva que li donen els seus escassos coneixements, la restringiria a una única paraula. La terra. D'ella, en brolla la resta. Unes famílies que hi estan fermament lligades, unes cases que sembla que sorgeixin com un accident més del paisatge, i unes històries al límit amb aires de tragèdia viscudes per personatges amb actituds d'una altra època, moguts per uns sentiments tan profunds que semblen emanar del fons de la terra que trepitgen. I una reflexió, ja no recorda si l'hi va sentir dir al Rovira o si és de collita pròpia —els límits de les paraules cada cop són més difusos—: la casa pairal dels Romagosa, freda, inhòspita i imponent, reflectida en un mirall de fira, o, més aviat, en un toll d'un camí enfangat, podria convertir-se en Brekkutot o en la Casa d'Estiu, les miserables llars dels protagonistes dels llibres de l'islandès.

Segueix fullejant la llibreta, d'esma, fins que li apareixen, al darrer full, el mòbil i el correu electrònic de la Jane. Encara que ell no se n'adoni, la pantalla del portàtil li torna reflectida aquella mateixa mirada atenta amb què escoltava l'Ignasi. Potser en aquells fulls glaçats que ha escrit després de sortir del Cafè París el que hi falta és precisament aquest número de

telèfon i la història que hi ha al darrere. O, potser, la que hi podria haver hagut.

Els passos indecisos d'un home encorbatat d'uns quaranta anys que creua el bar en una direcció erràtica que, més o menys, s'encamina cap a la barra el treuen de les seves reflexions. La camisa arrugada, el cabell despentinat, els ulls vidriosos i la barba mal afaitada suggereixen que, sigui qui sigui, ha viscut èpoques millors.

Sembla que les exaltacions alcohòliques que tant esmenta la guia del Joan estan escrupolosament restringides al cap de setmana, perquè les rosses dels Mac-books es miren l'home que fa tentines fins i tot més malament que al Joan quan ha tret l'Acer de la bossa. El cambrer, que ha estat intentant evitar la seva taula des de fa estona, ara no té més remei que reomplir-li el got que tan treballosament ha fet arribar a la barra.

Finalment, malgrat la reticència del cambrer, el Ricard, l'home que ha conegut èpoques millors, aconsegueix tornar a la seva taula, al fons del local, amb la copa gairebé plena de cervesa. Molt concentrat, amb moviments dubitatius i enganxosos, aconsegueix deixar-la sobre un sotagot humit vessant molt menys líquid del que era previsible. S'asseu i es mira la copa, amb un somriure confús i satisfet. Davant té el seu portàtil, un Apple encara més modern i més fi que els de les islandeses de les ulleres de pasta. I és que les seves presentacions no es poden passar amb un ordinador qualsevol, com el del noi amb cara d'empanat de la taula del costat. En un dels seus llibres, ara no recorda quin, ja ho explica detingudament. El missatge no és més important que el vehicle que s'utilitza per comunicar-lo. La camisa impecable, el somriure confiat, el portàtil elegant i un *power point* impactant poden transmetre qualsevol cosa, i remarcaria el *qualsevol* en negreta.

Es mira la pantalla negra de l'ordinador. Encara no ha

tingut esma d'engegar-lo. Beu un glop de cervesa i torna a aflluixar-se, per enèsim cop, el nus a mig desfer de la corbata italiana. Per a suïcidar-se també serà tan important la forma com el fons. De fet, el fons és el de menys. És vulgar i impersonal morir-se. Tothom ho fa.

Ell no és com tothom. Ell... Qui cony és ell? La pregunta queda surant en l'aire del local. No està segur de no haver-la formulat en veu alta. Les noies el continuen mirant de reüll, tant hi fa. Fins ara li importava molt el que pensava la gent d'ell, de fet això era bàsic per a la seva feina. Si era un triomfador —i això també ho havia escrit algun cop—era perquè la gent creia que havia triomfat.

Si aconseguís obrir l'ordinador i fes una cerca al Google trobaria centenars de referències en què se'l citava, ja sigui com a brillant conferenciant, escriptor d'èxit, respectat consultor o emprenedor de referència. Havia sigut prou valent per a posar en marxa tots els projectes que s'havia plantejat i que per a altra gent no haurien passat de ser núvols de fum en una sobretaula. I tots els seus projectes havien acabat quallant i el seu prestigi havia anat creixent entre els elogis i l'admiració dels qui el veneraven com un exemple a seguir, aquells qui el Ricard sabia que mai no podrien ser com ell, però que estaven disposats a gastar-se els diners perquè ell els expliqués quin era el secret del seu èxit. El seu triomf s'alimentava del seu triomf, en una espiral imparable.

Fins al dia que va mirar enrere i no hi va veure res. Hi havia la seva empresa. L'agenda plena de conferències, la seva dona, el seu fill, la seva amant, els seus llibres curosament endreçats a la prestatgeria del seu despatx, en totes les traduccions que li havien arribat a les mans. I més enrere, el seu currículum, la seva brillant trajectòria, una carrera de prestigi, amb notes no excessivament brillants, perquè, com havia escrit més d'un cop, ningú no li va ensenyar el que ell volia aprendre. I més enrere, no hi havia res.

I quan va descobrir aquest buit va deixar de creure en el seu triomf, encara que pogués trobar al Google un centenar d'entrades que l'hi recordessin. I, per tant, va deixar d'importar-li el que la xarxa i la resta del món pogués pensar d'ell. I va prendre una decisió. I va venir fins aquí.

Ara mateix, i més tenint en compte el curt trajecte que li queda per fer, se li'n refot el que aquestes rosses estrofolàries puguin pensar d'ell. Tot plegat qui són elles? I, potser encara més important que això, què hi fa ell en aquest bar? Què se li ha perdut a Islàndia? Beu un glop de cervesa i somriu. És el mateix somriure estúpid d'abans, però ara en el dibuix dels llavis i en la mirada tèrbola s'hi entreveu el reflex d'una suficiència pràcticament oblidada. Ell mateix s'ho pot explicar. En dotze diapositives.

Dotze cops potser? Altra vegada es posa la trompeta als llavis per tocar «Rosetta». L'Eidur, un noi prim de cabells rossíssims i despentinats, segueix assajant al soterrani del Cafè. Ja comença a estar-ne una mica fart, del Boris Vian. A ell mai no li ha dit gran cosa, el *jazz*, i el fet d'haver de repetir una i altra vegada les cançons fins que el Sigdur, perfeccionista i torracollons de mena, n'estigui satisfet acabarà fent-l'hi odiar. Però de moment, si no vol que la bufera i la trompeta se li rovellin, no té més remei que seguir assajant amb aquest grup de versions dels grans clàssics del *jazz* i aguantar que el Sigdur, malalt de la música i dels vinils, els aparegui cada setmana amb la peça que l'acaba d'enamorar. El mes passat va ser «My Funny Valentine», de Chet Baker, ara toca Boris Vian. I si no t'agrada, posa-t'hi fulles. Els grups de *heavy metal* no acostumen a necessitar trompetistes (i tot i així, ho ha intentat) i la seva idea de formar una banda de *reggae* cada cop li sembla més un somni impossible.

D'acord, un grup de *reggae* islandès té alguna cosa d'antinatural, és gairebé un oxímoron. Un rastafari amb jersei de

llana, qui se'l podria prendre seriosament? Però ell no hi pot fer més. De jovenet, quan es va començar a aficionar a la música, els seus amics maldaven per decidir-se entre el *heavy* que escoltaven els seus germans grans i el *britpop* que emocionava els més alternatius. Ell inexplicablement es va sentir atret pels sons jamaicans i va abandonar la guitarra que li havia comprat la seva mare per una trompeta que havia tocat el seu avi i que va rescatar de les golfes.

No, no hi pot fer més. No és culpa seva que en lloc de néixer negre a Jamaica hagi nascut esblanqueït en una illa plena d'ovelles on només es veu el sol sis mesos a l'any. Potser per genètica li tocava ser guitarrista d'un grup de *heavy* satànic, però el so brut d'aquelles guitarres no l'ha atret mai i això no ha fet més que complicar-li la vida. Tot seria més senzill si, com la majoria dels joves de la seva edat, s'hagués buscat una afició més pròpia del seu país, com xatejar, jugar a *handbol* o escriure contes policíacs. Tothom en aquesta illa té alguna cosa amb què entretenir-se durant la interminable nit de l'hivern. Quan van rifar les aficions, a ell li va tocar la menys apropiada.

Potser un dia se n'anirà, però de moment, mentre continuï estudiant Biologia a Reykjavík i no tingui diners per a viatjar a Jamaica o, com a mínim, una beca per a anar a estudiar a Londres, on, encara que no hi faci sol, poden sonar totes les músiques, haurà de seguir tocant amb aquest grup de *jazz*. Van ser els únics que van contestar l'anunci on s'oferia com a trompetista per a tocar qualsevol cosa, preferentment *reggae* o música caribenya. I, veient el panorama, no els va poder dir que no.

Mentrestant, haurà de continuar somiant viatges impossibles. Potser sí que Jamaica està massa lluny. Potser sí que Londres, per molts músics que toquin al carrer, no deixarà de ser una versió ampliada i boirosa de Reykjavík, amb un clima tebi i humit com un te oblidat sobre el marbre de la cuina un

diumenge de ressaca. Potser el viatge que somia és un altre, però encara no sap on l'ha de dur. Li ve al cap aquella illa del Mediterrani de què parlava la Paola i de la qual no recorda el nom, tan sols que ella li explicava que hi passava els estius i que només allí s'havia sentit veritablement en comunió amb els elements. La Paola i les seves històries. Ella necessitava sentir la natura, ser-ne part, notar que el planeta que hi havia sota els seus peus vivia i respirava. I llavors, quan es motivava, respirava profundament per relaxar-se i sintonitzar amb les forces tel·lúriques de l'illa i d'una estrebada s'enduia l'Eidur cap al seient de darrere del cotxe sense patir, ni poc ni molt, per si hi havia algun altre quatre per quatre a prop seu. Encara tremola quan ho recorda. El que no li havia dit mai és si en aquella illa hi ha cap grup de *reggae*. Sí, el Sigdur té raó, s'ha perdut, val més que tornin a començar, un altre cop.

El Joan no el sent amb els auriculars posats. L'Alain i la Malo segueixen la tonada, que els transporta cap a una altra època. Per al Manel és una música agradable, sense més, com podria ser-ho qualsevol altra. Per al Ricard és un soroll més dins la remor que se li agombola dins el cervell. En aquest punt, l'instant es dilueix. L'Alain i la Malo s'aixequen i paguen. A partir d'aquest moment, el temps, el de cadascun dels personatges que han coincidit en el mateix instant, divergeix. El rellotge de la paret continua corrent.

